

		
Nö 13	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR	10 april

Vad vill Svenska Folkförbundet?

(Några utrag ur programmet).

Värna den svenska befolkningen i Estland i språkliga, kulturella, nationella och sociala frågor.

Att de svenska folkskolorna och Birkas folkhög- och lantmannaskola underhållas av staten enligt samma principer som de estniska. Grundandet av en svensk mellanskola (gymnasium) på samma villkor. Anslag för de svenska biblioteken och kulturella ändamål utom skolan på enahanda villkor med de estniska.

Arbeta för förbättring av befolkningens ekonomiska förvärvskällor: jordbrukets förbättring genom statslån och anslag, anordnande av kurser för sjömän, fiskare o. s. v.

Alla arrendebönder och nybyggare måste beredas möjlighet att fortast möjligt bli ägare till den jord och skog de bruka; anskaffning av billiga nybyggar- och byggnadslån.

Skapa möjlighet till grundande av nya småbruk för dem som det önska.

Fiskerinäringens förbättring genom statsanslag, billiga lån, etc. Återupprättandet av Nargösamhället.

Göra allt, vad göras kan för att skaffa människovärdig utkomst åt alla arbetare, tjänstehjon, m. m. i staden och på landsbygden.

Arbeta för den rätta lösningen av frågan om egna hem. Deltaga i allt aktivt laggivande arbete, som be-

främjar och betryggar Republikens framtida väl.

Närmare kulturella förbindelser med Sverige och andra nordiska länder.

Verka för ett gott förhållande mellan de olika nationaliteterna enligt motto: Rättvisa åt alla!

Rättvisa och sunda lagar, rättvis skattefördelning. Fullständig religionsfrihet.

Svenska Folkförbundets Styrelse.

Direktör F. Bökman 50 år.

Den 3 dennes fyllde Dir. F. Bökman, Stockholm 50 år.

Dir. Bökman är som bekant en av Estlandssvenskarnas bästa vänner och gynnare. Tidningen Kustbon i synnerhet har alltid legat honom varmt om hjärtat och därför presentera vi även med nöje Dir. Bökman's fotografi för vår läsekrets.

Dir. Bökman har flera resor varit härute och förskaffat sig grundlig kännedom om våra förhållanden; han var också en av de ledande personerna för Runöexpeditionen senaste höst.

Vi önska att Dir. Bökman, som ännu befinner sig på höjden av mannakraft även i framtiden måtte röna glädje av arbetet på sitt vidsträckta verksamhetsfält.

S—l.

Birkas.

Måndagen den 24 mars avhöll Birkasvännerna sin sedvanliga vinterfest å Birkas. — Morgonen randades, nyfallen smö betäckte marken. På Birkas sjöd livet, alla voro i livlig verksamhet med att ställa salarna i ordning för gästernas mottagande. — Allt i ordning. Tiden lider och snart infinner sig en och annan från de närmast liggande byarna. På Birkas vet man emellertid, att väglaget är ytterst dåligt och att således de långväga med all sannolikhet komma at utebli. Trots denna förmodan anlända ändå några personer både från Rikull och Vormsö, vilket i anseende till de nästan ofarbara vägarna kan betraktas som en hjältebragd för sig. Sådant bevisar, att svenskarna älska sitt Birkas och äro medvetna om dess betydelse, vilken knappast kan överskattas. —

Småningom närma sig den ut-satta tiden för festens början och gästerna jämte lärare och elever bänka sig i den ljusa, rymliga och vackra salen. Av någon dräplig anledning hade Birkasvännernas både ordförande och viceordförande uteblivit, och sekreteraren måste intaga ovannämnde välakta-

de funktionärers plats, varifrån han framförde en välkomsthälsning till gästerna. sedan först välkomstsången hade förtonat.

Programmet var väl valt och rätt givande, vilket främst får tillskrivas lärarna på Birkas, all-denstund Birkasvännernas styrelse inte ansett sig kunna gå i författing om detsamma, vilket får antecknas som en svag punkt i Birkasvännernas organisation, men som vi förty anse vara en tillfällig sådan. Bland programnumren må främst nämnas rekt. Nils Danell's föredrag om jordbruksklubbarnas organisation och verksamhet i Sverige samt frk. Einbluth's folkdanslag, som utförde ett par folkdanser till allmän belåtenhet. Efter programmet vidtogo mötesförhandlingarna, varvid några funktionärer valdes.

Det hela slutade med den för oss alla så kär vordna Modersmålets sång, ty hur än våra öden randas, skall denna sång aldrig upphöra att värma och ena oss.

S—l.

Lördagen den 6 dennes anordnade S.O.V.-s ungdomsavdelning „Enighet“ famljeafton Ryssg. 15 i Reval.

Till den enkla men värmande samvaron hade infunnit sig rätt många personer. Programmet omfattade solosång av fru H. Wichmann samt av hr. A. Kühn. Dessutom uppfördes ett par vackra folkdanser och musik av hrr. Hj. Pöhl pianino och Wunderlich cello.

Vid festens början uttalade ungdomsavdelningens ordförande hr. E. Markus märkliga ord, som låta en ana, att ungdomarna självmant fattat sin uppgift och samfällt gått att lösa den. De gamla folkdräkterna och folkdanserna måste räddas, ty de höra till arvet från fäderna och vi skola icke krypa i sanden för en motsatt åsikt, utan gå rakryggade fram och kämpa för den vi anse förnuftigast. Vi förmoda, att den inslagna vägen är rätt och önska våra medkämpar och medarbetare uthållighet till att förkovra och värda arvet från de gamla.

S—l.

Rågöarna.

Den kallaste vinter, man känner till i mannaminne, är nu även här förbi. Isen har börjat röra

på sig, och man ser litet var blåa vattenstrimmor. Vi hade här kallt oavbrutet från den 14 januari till den 11 mars, kallast var den 10 februari med 22° — Reaumur. Härvid kan jämföras fjolårets vinter, då vi endast två dagar hade 14 grader kallt, nämligen den 24 januari och den 9 mars. Snö har det fallit sparsamt och den är nu nästan borta. Jordytan är genomfrusen ända till över en meter. Trots den stränga kölden har strömningsfisket med not pågått hela vintern, avkastningen har nog ej varit så god som i fjol vinter, men det har varit dock en bra biförtjänst under den tid av året, då man har minst att göra.

Den elakartade influensen, vilken även hemsökte oss, är även nu förbi; den krävde här blott ett offer — en 77-årig kvinna — vilket tycks vara en ganska låg procent, då nästan alla hava genomgått sjukdomen. Ganska svåra fall, med kramp, yrsel och feber över 40 grader, hava förekommit, men dessa hava dock slutat lyckligt.

Förutom influensen hava många andra svåra sjukdomsfall inträffat. Härom dagarna afled en ung flicka — f. d. Birkaselev Helene Ek-näs på grund av tarminflammation.

Skolundervisningen har även lidit mycket, då alla barn legat sjuka i influensen.

Hittills har vi härute haft endast ett skolhus för hela kommunen d. v. s. för bägge öarne (på Lilla Rågö). Enligt Harjens skolstyrelses beslut av år 1925 skulle här avlönas två lärare, vilka finge undervisa 6 klasser, men som barnantalet nu några år varierade omkring 20, fattade Harjens skolstyrelse i fjol nytt beslut, att Rågö-folkskola finge blott hava en lärare och elever skulle mottagas vartannat år, och läraren ej finge undervisa mera än 3 klasser på en gång. Samtidigt föreskrev man även kommunen, att bygga internat vid skolan.

Eftersom nu barnantalet åter visar en stigning, och barn från Stora Rågö måste färdas över ett 2 kilometer brett sund, vilket ofta vållar svårigheter, beslöt vår kommunalstämma, att bygga ett andra skolhus på Stora Rågö. Detta beslut hälsades med jubel på Stora Rågö, där man redan länge strävat efter egen skola. Byggnadsomkostnaderna bliva nog ej

små, eftersom det blott finns 200 skattskyldiga i kommunen, men vi hoppas dock genomföra beslutet. Genast andra dagen efter beslutet insamlades, på frivillig, väg ett räntefritt byggnadslån på 600 kr., kommunen bidrog också med 400 kr., så byggnadskommittén nu disponerar över 1000 kr.

För ändamålet inköptes en vilabyggnad i Neve — 8 famnar lång och 4 famnar bred — för 860 kr. Detta material är redan på platsen och bygget börjar, så snart lämpligt väder inträffar.

En annan brännande fråga här är jordens delning till större lotter. Nu har varje bonde sin jord delad i nära 80 skiften, vilket är mycket hindrande för jordbrukets utveckling. Förberedelser till stor-skiftet äro gjorda, och man väntar det i år.

I fjol inrättades här ett mejeri, men detta arbetar dåligt eftersom mjölktilförseln är liten. Får man blott jordbruket i ordning, borde det ej vara svårt att få mjölk till ett mejeri, då Rågöarne hava över 2000 hektar jord, delad på 60 gårdar.

J. P.

Riksdagen,

som slutade sitt arbete den 26. mars för att ej mera, om ej några extra frågor uppstå, sammanträda, arbetade de sista dagarna under högttryck: hållit sammanträden alla dagar och detta från morgon till sent på kvällen. Anledningen var att före upplösningen slutbehandla och antaga många nya lagar, som man ännu ville hava fram.

Budgeten, som var huvudfrågan, upptog en stor del av tiden. Av de lagar, som i sista stund antogos, vore att nämna: nattarbetsförbud i bagerierna och låneförlängning åt jordbrukarne Rälsskandalen, „de så kallade mjuka skenorna,“ åstadkom långa och vassa debatter.

Före hemförlovningen antog kammaren även det kapitel av kriminallagen som handlar om straff för fosterfördrivning. Med 41 röster mot 38 beslöts att fosterfördrivning, som sker efter 3 månader, bestraffas med 6 månaders fängelse. Således är fosterfördrivningen under de 3 första månaderna ostraffbar. Frågan har väckt stort uppseende, och justi-

tieministern lovade väcka den på nytt vid nästa riksdag, ty man har all anledning att frukta, att Estlands folk delar i annat fall Rysslands öde, där den fria kärleken utför sina förstörelseverk.

Inalles har den tredje riksdagen under sin tillvaro utgivit över 300 nya lagar, och sålunda presterat ett mycket drygt arbete.

Mystiska årtal.

En tysk lärd har upptäckt, att under det på genier så rika sjuttonhundratalet föddes nämnda århundrades mest berömda européer med nästan matematisk noggrannhet vart tionde år. Därvid spelar siffran nio en framstående roll. Många internationella berömdheters födelseår slutar sålunda med nio.

År 1709 kom den tyske botanikern Gamelin till världen, medan år 1719 Leopold Mozart, fader till den ännu mer berömda Wolfgang Amadeus Mozart, såg dagens ljus. Tio år senare föddes Rysslands härskarinnas Katarina II liksom greve Suvorov, den fältherre, som så framgångsrikt kämpade i hennes tjänst. I Tyskland föddes Lessing, i Frankrike diktaren Lebrun. År 1739 har endast ett uppvisa ett fåtal „nationella storheter“, bland dem Goethes ungdomsvän Johann Georg Schloesser och hertiginnan Anna Amalie av Sachsen-Weimar, som inbjöd Goethe, Herder och Wieland till Weimar. Däremot alstrar år 1749 en hel mängd geniala män, i Tyskland Goethe, i Italien dramatikern Alfieri, i Frankrike astronomen och matematikern Laplace.

Tio år senare föddes Schiller, den skotske folkskalden Robert Burns, den berömda engelske statsmannen William Pitt och den franske revolutionsmannen Danton. År 1769 skänkte en korsikansk moder livet åt ett barn, som en dag skulle komma hela Europa att darra: Napoleon I. Samma år föddes marskalk Ney och general Wellington. År 1779 komma Berzelius och de Savigny till världen, medan 1789 var fotografiens upptäckare Daguerres och den berömda franske konstnären Davids födelseår. År 1799 skänkte slutligen världen sådana män som Heinrich Heine, Honoré de Balzac, Pusjkin och Jacques Halévy, den berömda kompositören.

Birkas på utfärd.

Lördagen den 6 dennes anlände med tåg till Reval Birkas lärare och elever. Färden kan man kalla traditionell, ty en sådan företages varje år. Denna gång nöjde man sig icke allenast med huvudstaden, utan färden sträcktes längre, nämligen till landets gamla kulturcentrum Dorpat. Därifrån begav man sig till Vahi jordbrukskola. Det är ju tydligt, att en sådan anstalt ligger närmast för Birkasborna.

Vid ankomsten till Reval inkvarterades eleverna i svenska familjer över natten; dessförinnan ville man dock utnyttja tiden med att taga huvudstadens sevärdheter i skärskådande. Sålunda besöktes riksdagshuset, domkyrkan, i synnerhet den senare beundrades på grund av de talrika gravmonumenten och de gamla vapensköldarna och fanorna, som pryda vägarna. Där ligga även begravna betydande svenska män.

Tisdagen återvände hela sällskapet till Reval och forstatte samma dag resan hemåt. I Reval besågos även några industriella inrättningar.

I förbigående må nämnas, att fjolårets utfärd styrdes till Rågöarna, även den torde ha givit rikt utbyte. S—l.

Estlands äldsta lärdomsskola.

Humanitargymnasiet för gossar i Reval fyller i närmaste tid 300 år. Skolan grundades av Konung Gustav II Adolf, vilkens minne för alltid är förknippat med läroanstaltens.

Man har behandlat frågan om uppsättande av en minnestod vid skolan av hjältekonungen vilkens artäckning i så fall kommer att ställas i samband med Konung Gustav V: s väntade besök instundande sommar.

Huru sovjet lindrar bostadsbristen.

Enligt vad Krasnaja Gazeta berättar, skola inom den närmaste framtiden inemot 25,000 personer i Petersburg, tillhörande stadens „icke arbetande befolkning“, fördrivas från sina bostäder. Denna grymma åtgärd skall efterhand utsträckas till de flesta andra städer i rådsunionen och motiveras med rådande bostadsbrist, som bereder svårigheter för det „arbetande

proletariatet“ att finna lämpliga bostäder.

I ett av rådsregeringen till allryska verkställande centralutskottets presidium inlämnat lagförslag angående bostadsbristens lindrande hänförs till mindre önskvärda element i städerna „icke arbetande individer med en årsinkomst över 3,000 rubel“.

Influensan.

En liten Rikull-gumma: „Mike he våra ana än gala starka brottatäbe, bara folke ha blive så hufädat än e' kallar flänsa ätt e“.

Sv. St. Mikaelsskyrkan.

2 sönd. efter Påsk.

Högmässa kl 1/2 11.

Efter gudstjänsten inskrivning av årets nattvardsbarn.

Barnens föräldrar inbjudas varmt.

H. Engström.

Den 25 mars kl. 8. e. m. insomnade i Frälsaren efter en kort och svår sjukdom min älskade dotter, vår kära syster

Helene Eknäs

i sitt 26: te levnadsår.

Trygg i min Jesu armar, trygg vid hans ömma bröst; under hans kärleks skugga vilar min själ med tröst.

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÄTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE?

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet
(Svensk Konsession)

Tönismägi 1. FALLINN Telefon 16

Varje husmoder bör veta, att
tygfärgerna „STAR“ i paket

äro de allra bästa.

Därför begär hos Eder handlande endast „STAR“
färger och tillbakavisa varje mindervärdig vara.
Endast det allra bästa är gott nog för Eder!!
Rikt urval av 56 olika färger.

Erhållas överallt.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

SVEABLÄNDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.
Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Aktiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.
Goda kvaliteter och billiga priser.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.
Huvuakontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvrana, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

NORRKÖPINGS APOTEKARENS MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, Öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera,
Fasadtegel Dräneringsrör.

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul.
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
S. Karja tån. 15.

Betal annonsplats

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen
SOVPLÅTSBILJETTER
Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau
Göteborg — Stockholm — Malmö

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlkeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:
NEJLIKOR

alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilspport etc. etc.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk)11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa
sig till över

över hundra millioner cent.

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

Försäkra Edert liv och Eder
egendom medan tid är!